

Eszmék és könyvek

Egyetlen ország sem oly hatalmas, mint a betűk birodalma. A táblák közé fogott lapok írott, nyomtatott mondatai immár évezredek, évszázadok óta az ember természetes kísérői. Am alig több mint egy évtized is jelzője, bizonyította lehet lényeges változásoknak. Tizenegyzszer rendezik meg a politikai könyvnapokat; tizenegyszer igazolódik be, hogy ott, ahol történelmi szemlértékel nézve még nemrég is csupán kevesek szellemi tápláléka volt a betű, ma növekvő tömegigényt elégít ki a szépirodalom s a politikai irodalom egyaránt. Tavaly 5536 művet 53,4 millió példányban nyomattak ki hazánkban. Sorolhatnók az átlagokat, a kiugró sikereket, de aligha szükséges. Mindennapi tartozéka, segítőtje életünknek a könyv, s ahogy tágul a látóhatár, úgy növekszik a politikai irodalom jelentősége.

Mi minden érdekli, igazolja, teszi kíváncsiá az embereket? Hiszen van könyv, amelynek forgatása nem több, mint időtöltés, könnyed szórakozás, ám művek légiója csak akkor kerül a polcokra, a kezekbe, ha tényleges igény, szellemi éhség, tudásgyarázást fontosnak tartó szándék emeli oda. A politikai irodalomnak jelentősége mellett a befogadására kialakult készségről is szólni kell. A közgondolkodás szintjének növekedéséről, az országhatáron átnyúló figyelemről, arról, hogy napjaink embere nemcsak tudni akar a világ dolgairól, hanem érteni is kívánja azokat.

Sokat mond minderről, hogy évente negyvenmillió forintot tesz ki a politikai irodalmat gondozó Kossuth Könyvkiadó forgalma. Am az összeg csak jelző, amely szerzők, művek és olvasók egymásra találásának csupán egyetlen mozzanatát rögzíti. Mert ennél fontosabb — s persze, jóval előbbre való — az az érték, amelyet a könyvtárlak közé fogott eszmék, érvek, tények közvetítenek és sarjasztanak. Az az érték, amely a marxista világnézet térhódításából fakad, a kiművelt, s bonyolult világ ezernyi dolgában könnyebben eligazodó emberfők által jön létre.

Általános, kivételt nem ismerő folyamat lenne már ez? Tudjuk, szó sincs róla. Vannak fehér foltok, társadalmi csoportok, ahová még nehezen, sok akadályon át jut csak el a kor meghatározó eszméjének szava. Van tehát tennivaló is bőven megnyerésükért, ahogy magának a kiadásnak is még frissebbé, rugalmasabbá kell válnia. Napjaink emberét szívesen nevezik racionálisnak, azaz a szervezőnek, rendszerteremtőnek, az összefüggések kutatójának. Sok az igazság e megállapításban, hiszen ahogy egyre bonyolultabbá válik a világ, úgy növekszik az eligazodást segítő eszközök szerepe. A politikai irodalom hazánkban alig két és fél évtizedes múltja jó indulásnak tekinthető.

Jövendője ígér — a társadalom állapotát, változásra való készségét, a megértés iránti tömegigényt tükrözve — nagy távlatokat. S nagy eredményeket.

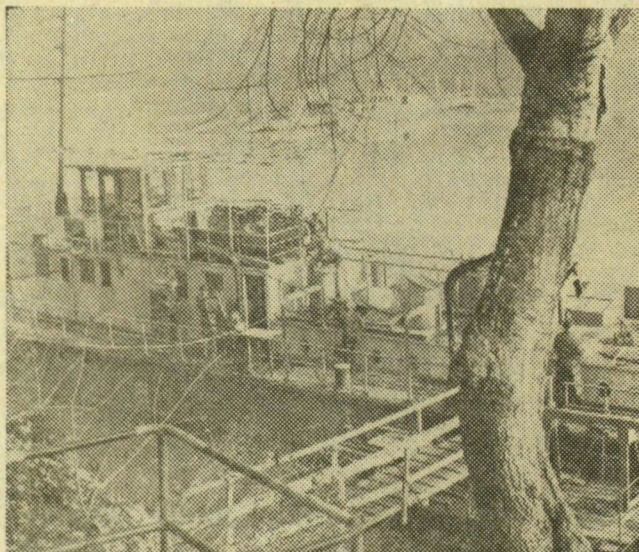
M. O.

Szárazon és vizen

A tápéi hajójavítóban megszaporozott a munka. A téli hónapokban több hajóvontató, uszály és vízbusz pihen a partmenti vizeken. Javításra, felújításra, karbantartásra várnak. A Vízmuvek és Fürdők kishajója, az Odessza is a javítóba került. Nemrég emelték partra és hamarosan felújítják a motorját, a Dunán dolgozó Váshelyi Pál vontatót pedig vízre bocsátották.

Az Odessza kishajó a két part között szállította a strandolókat. Most a motorját generálózák.

A dunai vontatónak nem csupán a két darab, összesen ezer lóerős motorját varázsolták újjá, hanem elöregedett lemezeit is kicserélték. Már csak a festés van hátra.

A határozat megszületett, most a végrehajtáson a sor

Oktatáspolitikai aktivaértekezlet Szegeden

Egésznapos oktatáspolitikai aktivaértekezletet rendeztünk tegnap, hétfőn a megyei tanács disztermében az MSZMP Csongrád megyei bizottsága és a Csongrád megyei tanács végrehajtó bizottsága, az MSZMP Központi Bizottsága oktatáspolitikai határozatának végrehajtásáról. A nagy jelentőségű tanácskozáson közel ötszázan vettek részt. Ott voltak Csongrád megye alsó- és középfokú oktatási intézményeinek igazgatói, pártbizottságainak titkárai, a járási és városi pártbizottságok képviselői, a nagy-községi pártbizottságok titkárai, az általános- és középiskolák szakfelügyelői, a tanárképző főiskolai és a szegedi egyetem pártbizottságainak titkárai. Részt vett az aktíván dr. Ágoston József, az MSZMP Csongrád megyei bizottságának titkára, Hantos Mihály, a Csongrád megyei Tanács elnökhelyettese és Papp Gyula, Szeged megyei város tanácsának elnökhelyettese is.

A tanácskozást Hantos Mihály nyitotta meg, majd dr. Ágoston József tartott előadást, a Központi Bizottság oktatáspolitikai határozatának végrehajtásából adódó megyei feladatokról.

Dr. Ágoston József előadása

A megyei pártbizottság titkára előadásának bevezetőjében a többi között hangsúlyozta, hogy a közoktatásról szóló párthatározat végrehajtásának egyik fontos állomása a megyei aktivaértekezlet. A tanácskozással célja: a megvalósítás módozatainak, eszközeinek kutatása.

A határozat része pártunk kulturális és ifjúsági politikájának, s jelentőségének megértéséhez egyrészt azt kell figyelembe venni, hogy milliók életére és jövőjére van hatással — ezért is mondjuk, hogy az iskolaügy társadalmi ügy — másrészt pedig, hogy hosszú évekre feladatokat ad mindenkinek, aki az oktatás fejlesztése érdekében tevékenykedik.

Az előadó ezután a határozat megjelenésének szükségességéről szövegezt, s ezzel kapcsolatban rámutatott, a határozat egyrészt azért született, mert az iskolai oktatás össze kell hangolnunk a rohamléptekkel fejlődő társadalom igényeivel, szükségleteivel. Tíz év alatt megkészeződik az ipari termelés, s elkövetkezik, hogy az iskola ezekről a gyors változásokról ne legyen tudomást. Az iskolák továbbfejlesztését követeli másrészt a tudomány-technikai forradalom hazai kibontakozása, s végül a határozat létrejöttében szerepet játszik az is, hogy a kultúra szerves része a nemzetközi osztályharcnak. A kapitalizmust nem elég politikailag és gazdaságilag legyőzni — túlszárnyalni, ehhez a műveltség fejlesztése is elengedhetetlen.

A határozat alapelveivel foglalkozva a Csongrád megyei pártbizottság titkára rámutatott, hogy az iskolaügyet a jelenlegi szervezeti kereteken belül kell korszerűsíteni. A strukturális változtatás nem égető kérdés, a tartalmi változásokkal azonban nem késlekedhetünk.

A továbbiakban az előadó hangsúlyozta, hogy a Központi Bizottság határozata az iskolaügy bonyolult témakörében néhány kérdést kiemelten kezel. Közöttük van az óvoda. A probléma lényege, hogy a fejlődés jelenlegi tempója lassú. Még egy öt éves tervre lenne ugyanis szükség ahhoz, hogy minden jelentkezőt felvehessünk az óvodákba. Ez az idő hosszú, s le kell rövidítenünk, annál inkább, mert a jövőben tovább nő az óvodák iskolaelőkészítő szerepe.

Az oktatástípus másik kiemelt területe az általános iskola. Egyrészt azért, mert a felnövekvő nemzedék ebben az iskolatípusban kapja meg az alapműveltséget, másrészt azért, mert legnagyobb gondjaink ehhez az iskolához kapcsolódnak.

Ugyanis itt a legnagyobb színvonalkülönbség az egyes, tanyai, falusi és városi iskolák között — Csongrád megyében ez egyenesen kirívó — nagy gondot okoz ezen-

kívül a felszereltség alacsony színvonala, amely alig éri el az ötven százalékot. Ráadásul ebben az iskolatípusban a legmagasabb a bukások száma.

A tennivalók ebből a helyzetből szinte természetesen következnek. Csökkenteni kell az egyes iskolák közötti színvonalkülönbségeket — természetesen a gyengébbek felemelésének útján — javítani kell a felszereltség állapotát, gondoskodni kell pedagóguslakások építéséről, meg kell végre oldani a tanárok és a tanulók túltelhereltségének égető gondját, amelyről tíz év óta — úgy tűnik — szinte teljesen eredménytelenül beszélünk.

Foglalkozott az előadó a gimnáziumok, szakközépiskolák helyzetével is, rámutatva többek között arra, hogy ezekben az iskolatípusokban is hatékonyabban kell segíteni a munkásparaszt származású fiatalokat, azzal például, hogy nagyobb számban biztosítsunk helyet számukra a gimnáziumok tagozatos osztályai-ban. Az egyetemi előkészítő tanfolyamokat továbbra is szervezni kell és gyorsítani kell a kollégiumok, diákotthonok építését. A szakközépiskolákban erősíteni kell a szakmai oktatást, másrészt biztosítani kell, hogy a végzettségű közl többben kerüljenek egyetemre. Jelenleg csak tíz százalék képes megfelelni a felvételi követelményeknek, s ez az arány nagyon kicsi.

Kiemelt terület az oktatáspolitikai határozatban a szakképzés. Ennek oka, hogy az általános iskolát végzeteknek mintegy 45 százaléka ebben az iskolatípusban tanul tovább, valamint hogy ebben a típusban tanul, s nő fel az új munkásnemzedék, s végül, hogy az itt tanulók 80 százaléka munkásparaszt szülők gyermeke. Amellett, hogy itt is növelni kell a színvonalat, s csökkenteni kell a túltelhereltséget, el kell érni, hogy a szakképzésben a közl többben — bekapcsolódva a gimnáziumi oktatásba — érdetségizzenek, s különféle egyetemeken tanuljanak tovább.

Érintve a felsőoktatás korszerűsítésével kapcsolatos követelményeket, a megyei pártbizottság titkára kiemelte, hogy az egyetemektől, főiskoláktól azt is várjuk, hogy jól képzett kommunista nevelőket bocsássanak ki faluk között, s tevékenyebben vegyenek részt a végzett pedagógusok továbbképzésében.

A különböző iskolatípusok fejlesztésével kapcsolatos feladatok áttekintése után dr. Ágoston József általános érvényű tennivalókkal foglalkozott. Közülük először a nevelésmódszertani kutatásokat említette, rámutatva, hogy meggyőzően igen kevesen foglalkoznak ilyen vizsgálattal, pedig a feltételek, lehetőségek jók. A továbbiak-

ban fontos feladatként jelölte meg a matematikai, az anyanyelvi, valamint az idegen nyelvi oktatás fejlesztésének tennivalóit. A túltelhereltség kapcsolatban hangsúlyozta, hogy ennek oka csak részben következik minisztériumi intézkedésekből, a túltelherelés a tanítételekben is születik, többek között a tantárgyi sovínizmusból. Az oktatási módszerek túltelhereltsége is létrehozhatja a túltelhereltséget.

A tudásszint értékelésével, a tanulók osztályozásával, a kérdéseivel foglalkozva az előadó rámutatott arra, hogy iskoláinkban túrtelhereltség magas a bukások száma, s az osztályzás szinte ijesztő hatású. Eppen ezért minden-keppen változtatni kell ezen, ahogyan már meg is szület-

tek az első erre vonatkozó minisztériumi intézkedések. Az iskolairányítás korszerűsítésével, az iskolai élet demokratizmusával foglalkozva az előadás egybe-keztetve hangsúlyozta, hogy hatékony oktatómunkát nyugtalan, zaklatott légkörben nem lehet végezni. A kiegyensúlyozottság azonban nem lehet azonos a tespedéssel. Az

egészséges változás és mozgás rendszerét kell az iskolákban megvalósítanunk. Ehhez az is szükséges, hogy szélesítsük a pedagógusok jogait, s hatékonyabbá tegyük az iskolai pártbizottságok és ifjúsági szervezetek munkáját.

Részletesen foglalkozott a beszámoló az iskolai pártbizottságok feladataival, a kommunista pedagógusok tevékenységével. Hangsúlyozta, hogy a kommunista pedagógusoknak kell élen járniuk az oktatáspolitikai határozatok végrehajtásában, s a november 21-i nevelőtestületi értekezletek előkészítésében, munkájában. Ezzel kapcsolatban nyomtatékosan hangsúlyozta: nem a határozat vitájáról van szó. A döntés megszületett. Most már a végrehajtás módozatairól kell tanácskozni.

Foglalkozott a beszámoló az iskolák és a termelőüzemek kapcsolatának erősítésével, majd a pedagógusok tevékenységét méltatva hangsúlyozta, változatlanul szükség van a pedagógusok közéleti munkájára, de fő szerepet az iskolai tevékenységnek kell játszania.

Korreferátumok

Az első korreferátumot dr. Szalontai József, a megyei tanács művelődésügyi osztályának vezetője tartotta. Bevezetőjében hangsúlyozta, hogy az 1972–73-as tanév fő feladata az oktatáspolitikai határozat megismertetése és egységes értelmezésének biztosítása. Ezt annál is inkább szükséges hangsúlyoznunk, mert helyenként olyan vélemények is elhangzottak, hogy erre tulajdonképpen már nincs is szükség. A valóságban azonban az a helyzet, hogy a pedagógusok egy része még nem ismeri, vagy nem elég jól ismeri a határozatot, s bizonyos nem kívánatos jelenségekkel is találkozhatunk a határozat értelmezése körül.

Foglalkozott az előadó a Csongrád megyei pártbizottság nemrég megjelent oktatáspolitikai állásfoglalásával is, rámutatva, hogy a megyei pártbizottság reálisan beszél az eredményekről, őszintén a gondokról és határozottan a feladatokról. Ezt az állásfoglalást is alaposan meg kell ismernie a pedagógusoknak.

Felszólalásának következő részében ismertette az előadó, hogy a kormány milyen intézkedéseket tervez a következő esztendőben a határozat végrehajtásával kapcsolatban, majd egyéb tennivalókról szólva részletesen elemezte a túltelhereltséget, a túltelhereltséggel kapcsolatos gondjainkat. Oktatóiskola helyett nevelőiskolára van szükség, s ennek megoldása csak részben központi feladat. A tananyagcsökkentés helyes végrehajtása nem történhet meg a pedagógusok részvétele, segítése nélkül. Az ezzel kapcsolatos intézkedések azonban önmagukban nem oldják meg ezt a kérdést. A pedagógusok szemléletének kell megváltoznia. Ügyelni kell arra is, hogy gyakran okoz túltelhereltséget a tanulónak a központi feladat, a val-

előidézük azzal, hogy túlságosan sokat kívánnak gyerekeiktől.

A korreferátum részletesen foglalkozott a tanulók értékelésének új módszereivel, rámutatva, hogy az osztályzás ma még gyakran a megtorlás eszköze. Ez tartathatatlanság, s intézkedések egész sora következik majd, amely az objektív értékelést szolgálja.

A továbbiakban az anyagi eszközök fontosságáról szövegezt az előadó, de hangsúlyozta, hogy ezek önmagukban nem oldanak meg mindent.

Az aktivaértekezlet második korreferátumát Hofgesang Péter, a szakmunkásképző intézetek megyei igazgatója tartotta, hangsúlyozva, hogy a szakmunkásképzés fejlesztése sarkalatos pontja oktatáspolitikáinknak. Áttekintve a megyei helyzetet, rámutatott, hogy a szakmunkásképzést a társadalom és a gazdaság szükségleteihez, igényeihez kell alakítani. Az általános iskolák vezetőihez fordulva kérte, hogy többet törődjenek a pályaválasztással, a beiskolázással, szervezzenek üzemlátogatásokat, hogy a tanulóknak és szüleiknek egyaránt reális szemlélet alakuljon ki a pályaválasztással kapcsolatban.

Felszólalt az értekezleten Ókrós János, a Pedagógusok Szakszervezete Csongrád megyei bizottságának titkára is, részletesen elemezve, milyen segítséget nyújthat a szakszervezet a Központi Bizottság határozatának végrehajtásában.

Szekcióülések

Délután az aktív résztvevői három szekcióban tárgyalták meg az elhangzottakat. Külön-külön tanácskoztak az általános és a középiskolák képviselői, valamint az oktatás irányításával foglalkozó szakemberek.